

Utbildningsnämnden

Vägledning för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lunds universitets policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning beskriver utgångspunkter för kvalitetsarbetet vid universitetet. Denna vägledning utgår från policyn och ger förslag på hur utvärderingar av utbildning på grundnivå och avancerad nivå kan genomföras. Vägledningens syfte är med andra ord att exemplifiera hur utvärderingsuppdraget kan omsättas i praktiken.

Fakultetsstyrelserna har ansvaret för genomförandet och beslutar om utbildningsutvärderingar med utgångspunkten att all examensgrundande utbildning på samtliga tre utbildningsnivåer (grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå) ska utvärderas minst en gång vart sjätte år. Fakulteterna avgör själva om och i så fall hur utbildningarna bäst grupperas i lämpliga kluster vid utvärderingar. Utgångspunkten för eventuella grupperingar är att utvärderingarna ska kunna generera meningsfull information utifrån kriterierna i syfte att säkerställa och utveckla kvaliteten på utbildningarna.

Olika metoder kan användas för att utvärdera utbildningskvaliteten. För att utvärderingarna ska vara meningsfulla, ha legitimitet och spegla utbildningarnas mångfald är det inte rimligt att det finns en metod som passar alla. Som stöd tillhandahåller universitetet olika tjänster, verktyg och underlag som kan användas för utbildningsutvärderingar (se vidare webbplatsen¹ och bilaga till detta dokument eller kontakta expertfunktioner inom gemensam förvaltning). De är frivilliga att använda och kan inspirera till fortsatt metodutveckling av fakulteterna.

Som framgår av policyn är student- och doktorandinflytande i kvalitetsarbetet avgörande, varför studenterna ska ges möjlighet att medverka i planering, genomförande och uppföljning av utbildningsutvärderingarna.

Kriterier

Utvärderingens kriterier utgår utifrån målen i högskolelagen, högskoleförordningen (inkl. examensmålen), Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG), Lunds universitets strategiska plan samt andra interna styrdokument. Kriterierna, vilka återfinns i policyn, lyder:

- Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och examensmål
- Att utbildningen sätter studenters/doktoranders lärande i fokus

¹ <https://www.medarbetarwebben.lu.se/forska-och-utbilda/stod-till-utbildning/kvalitetsarbete>

- Att utbildningen vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet
- Att undervisande personal, inklusive handledare, har ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens, samt att lärarkapaciteten är tillräcklig
- Att utbildningen ska vara relevant för studenterna och doktoranderna samt svara mot samhällets behov
- Att studenterna och doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
- Att ändamålsenlig och för alla tillgänglig studie- och lärandemiljö med välfungerande stödverksamhet föreligger
- Att en kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen sker
- Att internationalisering och internationella perspektiv främjas i utbildningen
- Att jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv integreras i utbildningen
- Att ämnesrelevanta perspektiv i hållbar utveckling främjas i utbildningen.

Syfte

Syftet med utvärderingarna är att generera sådan kunskap som behövs för att säkerställa och utveckla kvaliteten inom utbildningarna. Detta syfte uppnås i enlighet med policyn genom en kollegial bedömning av utbildningens kvalitet.

Bedömargrupp

I policyn betonas betydelsen av den kollegiala granskningen, vilken kan realiseras genom att anlita vetenskapligt/konstnärligt och pedagogiskt sakkunniga från t.ex. annat lärosäte i Sverige eller utomlands, som tillsammans med studentrepresentant fungerar som bedömargrupp. Bedömargruppen kan kompletteras med bedömare från annan fakultet inom universitetet. En sådan bedömare kan bidra med ämnesövergripande kunskaper och medverka till kunskapsöverföring inom universitetet. Bedömare som representerar arbetslivet och annan eventuell målgrupp kan också bidra till utvärderingarna, t.ex. som en del av bedömargruppen.. Inom ramen för dessa förslag kan bedömargruppen sättas samman på olika sätt. Huvudprincipen, i enlighet med policyn, är att bedömargruppen ska ha legitimitet och möjlighet att bedöma utbildningens kvalitet.

Fakultetsstyrelsen, som har det samlade ansvaret för kvaliteten av den egna verksamheten, kan i samråd med de utbildningar som ska utvärderas fatta beslut om bedömargruppens sammansättning. Studentrepresentanter väljs av fakulteternas studentkårer, eller Lunds universitets studentkårer.

Underlag

För att möjliggöra bedömargruppens arbete kan den miljö som utvärderas ta fram en självvärdering eller liknande dokumentation där styrkor och utvecklingsområden presenteras och analyseras. Även annat material kan utgöra underlag.

Intervjuer kan vara en del av utvärderingen. Det huvudsakliga syftet med intervjuer är att komplettera de underlag som bedömargruppen mottagit och möjliggöra en dialog mellan bedömargruppen och den miljö som utvärderas. Vanligtvis brukar

ansvariga för utbildningen på olika nivåer, lärare och studenter intervjuas. Beslut om intervjuer och på vilket sätt de ska genomföras fattas av fakultetsstyrelsen i samband med planeringen av utvärderingen.

Studenterna kan beredas möjlighet att författa en inlägga, där de ges tillfälle att lyfta synpunkter på utbildningen som utvärderas. Den kan kommuniceras direkt till bedömargruppen eller som respons på bedömningen.

Beslut om vad som utgör underlag för bedömning fattas av fakultetsstyrelsen. I den processen kan det vara bra att samråda med berörda parter, t.ex. de utbildningar som ska utvärderas och bedömargruppen för att säkerställa att underlagen anpassas till det som ska bedömas. Utgångspunkten är att merparten av underlagen är sådana som redan ingår i den regelbundna uppföljningen och inte behöver produceras enbart för utvärderingen.

Bedömning

Bedömargruppen kan i en rapport eller utlåtande sammanställa sina bedömningar om utbildningens styrkor och utvecklingsområden samt rekommendationer utifrån de kriterier som utvärderingen täcker in. Hur den återkopplingen ska se ut i detalj och vilket format bedömningarna ska ha, kan beslutas av fakultetsstyrelsen efter samråd med berörda parter.

Fakultetens respons

Utifrån bedömargruppens utlåtande kan fakulteten ta fram en åtgärdsplan där planerade åtgärder eller andra aktiviteter med anledning av utvärderingen, beskrivs. Åtgärdsplanen kan exempelvis användas som underlag i samband med kvalitetsdialogerna och för att den universitetsgemensamma utbildningsnämnden ska kunna följa kvalitetsarbetet. För att säkerställa ett studentinflytande kan studenterna ges möjlighet att kommentera både bedömarnas slutsatser och fakultetens fortsatta arbete. Fakulteten ansvarar för att eventuella åtgärder vidtas utifrån utvärderingarnas resultat.

Publicering

Fakultetsstyrelsen ansvarar för att göra materialet tillgängligt. Exempelvis kan dokumentation rörande utvärderingen samlas på en särskild webbplats.

Uppföljning

Rektor följer årligen upp det fortsatta kvalitetsarbetet med anledning av genomförda utbildningsutvärderingar i kvalitetsdialogerna med fakulteterna. Inför dialogerna kan fakulteterna t.ex. presentera en sammanfattning av genomförda utvärderingar och pågående utvecklingsarbete med anledning av dessa.

Bilaga 1. Förslag på underlag och frågeområden till utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Här presenteras förslag på områden som de utbildningar som utvärderas kan diskutera i det material som överlämnas till bedömargruppen. Områdena ska varken förstås som obligatoriska eller begränsande, utan tjänar till att ge uppslag på hur utbildningarna kan påvisa att de uppnår utvärderingens kriterier.

I samband med författandet av materialet kan följande fungera som underlag:

- Statistik på genomströmning och andra relevanta nyckeltal (se t.ex. Kuben).
- Utbildningsplaner och kursplaner.
- Dokumentation som beskriver undervisningsformer och bemanning av kurser.
- Kursvärderingar och kursutvärderingar.
- Olika former av bokslut eller andra sammanställningar.
- Slumpmässiga urval av tentamensfrågor och svar, självständiga arbeten och andra underlag rörande resultat.
- Bedömningskriterier för examination.
- Publikationslistor för lärare.
- Sammanställning av undervisande personal med uppgifter om anställningsform, akademisk kompetens, yrkeskompetens och högskolepedagogisk utbildning.
- Undervisande personals deltagande i pedagogiska utvecklingsprojekt och forskningsprojekt.
- Studentinlägga.
- Dokumentation som visar det interna arbetet med uppföljning och utveckling.
- Omvärldsbevakning.
- Undersökningar, utvärderingar, examensenkäter eller liknande dokumentation om studenters och alumnens erfarenheter av utbildningen.

Utbildningen

Beskriv och analysera med hjälp av exempel

- Hur utbildningen är uppbyggd med avseende på vetenskapligt/konstnärligt innehåll.
- Hur utbildningen (examen och huvudområdet) avgränsas avseende såväl bredd som djup.
- Hur ett jämställdhetsperspektiv integreras i utformning och genomförande av utbildningen med avseende på exempelvis kursplaner, studentlitteratur, studentpopulation och genomströmning av manliga och kvinnliga studenter.
- Hur relevant och aktuell forskning kommuniceras till studenterna.
- På vilket sätt verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
- På vilket sätt studenterna genom utbildningen får delta i en forskande kontext och tillägna sig ett forskande förhållningssätt.
- Hur utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna uppnått målen när examen utfärdas.
- Hur utbildningens utformning visar på en progression och att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Hur utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och tar hänsyn till studenternas förutsättningar och behov och studenterna ges möjlighet att slutföra utbildningen inom planerad studietid.
- Hur utbildningen arbetar för att studenterna utvecklar förmågan att ta eget ansvar för sitt lärande.
- Hur utbildningen systematiskt följs upp och hur resultat från uppföljning vid behov leder till åtgärder för kvalitetsutveckling som återkopplas till relevanta intressenter.
- Hur internationalisering och internationella perspektiv främjas i utbildningen, exempelvis med hjälp av mobilitet, kurser och kurslitteratur på andra språk än svenska.
- Hur ämnesrelevanta perspektiv i hållbar utveckling främjas i utbildningen.

Personal

Beskriv och analysera med hjälp av exempel

- Hur lärarna och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/pedagogiska/professionsrelaterade) ser ut i förhållande till utbildningen, att den är adekvat och står i proportion till undervisning, handledning och examination.
- Hur förutsättningar skapas på utbildningsnivå så att lärare kan ta ansvar för och utveckla sin kompetens både individuellt och kollegialt.
- Hur lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling systematiskt följs upp och hur resultat från uppföljning, vid behov, leder till åtgärder för kvalitetsutveckling.
- I vilken omfattning lärarna bedriver egen forskning och i vilken utsträckning den har relevans för utbildningen som utvärderas.
- På vilket sätt utbildningens lärare och övrig undervisande personal arbetar med högskolepedagogisk utveckling.

Studenterna

Beskriv och analysera med hjälp av exempel

- Hur studentinflytandet säkerställs inom utbildningen.
- Hur studenters synpunkter på utbildningen samlas in, sammanställs och redovisas för studenterna och används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen.
- Hur tillgången på olika stöd ser ut, t.ex. studievägledning, studieverkstad, stöd till studenter med funktionsnedsättning och studenthälsa.
- Hur en god fysisk och psykosocial arbets- och studiemiljö säkerställs för studenterna.
- Hur utbildningen verkar för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.
- Hur tillgången ser ut vad gäller infrastruktur som t.ex. biblioteksresurser, IT-relaterad utrustning, lärplattform/studiewebb för kursadministration, information och kommunikation m.m.

Det omgivande samhället

Beskriv och analysera med hjälp av exempel

- På vilka sätt arbetslivsfrågor berörs i utbildningen, exempelvis med hjälp av gästföreläsare, casebaserad undervisning, studiebesök, praktikplatser, externa handledare och examensarbeten på uppdrag av avnämare eller rådgivande organ knutna till utbildningen.
- Hur utbildningen säkrar att innehållet har relevans för det omgivande samhället och/eller arbetsmarknaden.
- Ifall regelbundna alumnuppföljningar genomförs och på vilka sätt resultaten används som stöd för utveckling av utbildningen.
- Hur lång tid det tar för alumnerna att etablera sig på arbetsmarknaden. Får alumnerna arbete som motsvarar utbildningens nivå och inriktning?
- På vilka sätt ansvariga för utbildningen inhämtar sådan information som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende dess användbarhet och förberedelse för arbetslivet.